

Välkommen till Afa Försäkrings seminarium

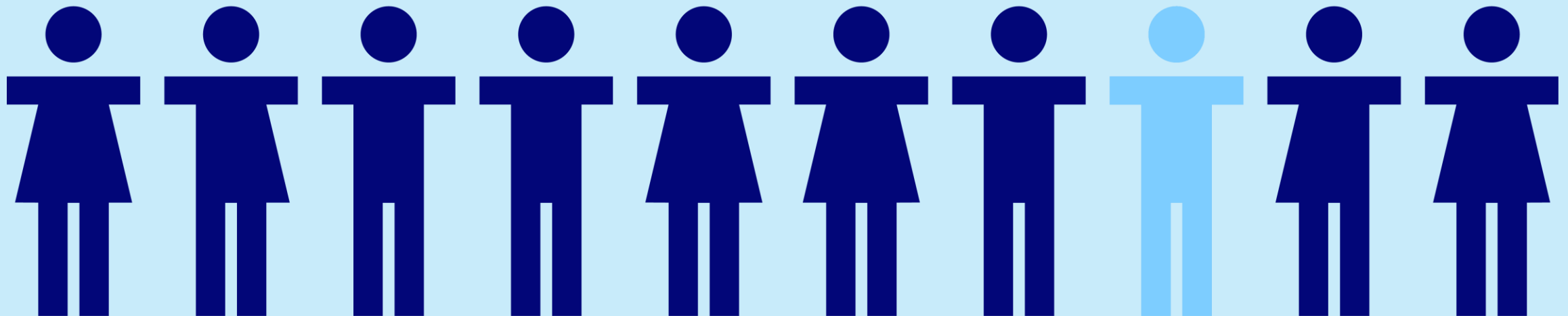
Lång sjukfrånvaro orsakad av sjukdomar i rörelseorganen

18
OKT

Afa Försäkring

- Vi administrerar kollektivavtalad försäkring
- Vi ägs av Svenskt Näringsliv, LO, PTK
- 9 av 10 är försäkrade genom jobbet
- Våra uppdragsgivare är kommuner och regioner

Långvarig sjukfrånvaro med muskuloskeletal diagnos

Oktober 2024

Elin Henriksson

Andreas Ek

Bakgrund

Försäkringarna omfattar:

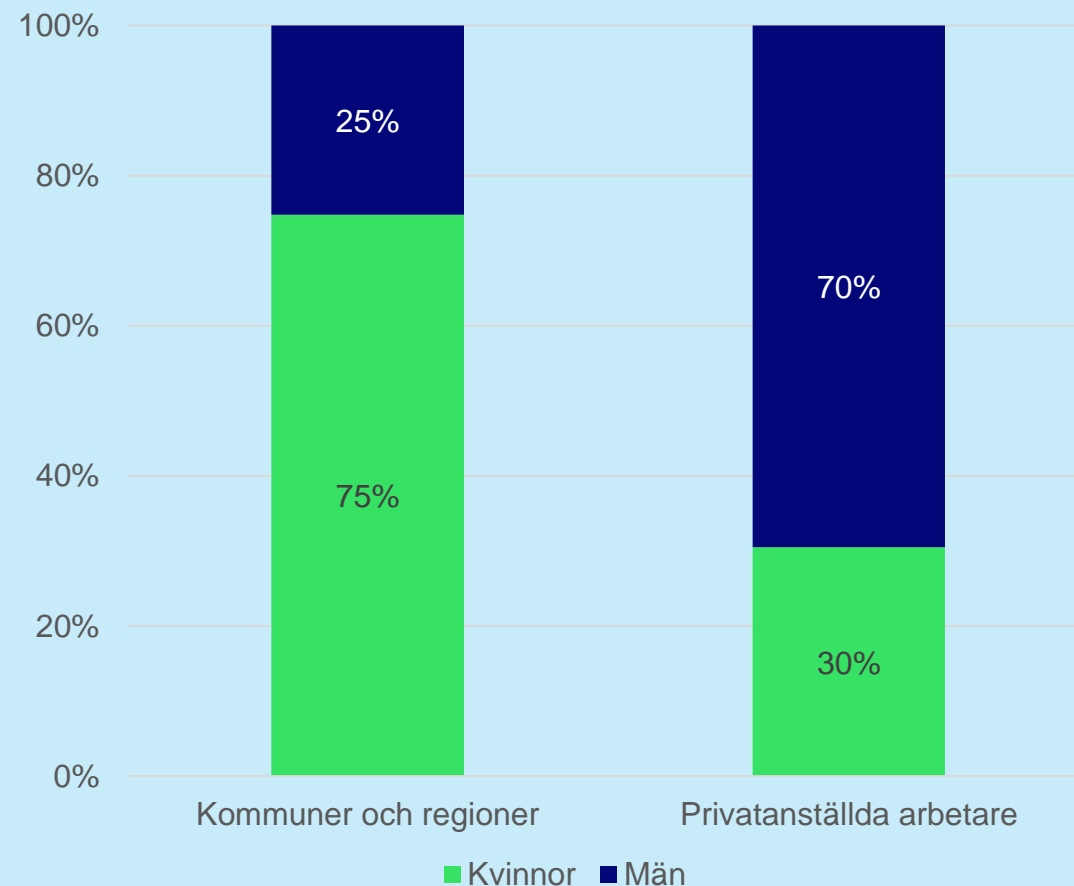
	Privat sektor	Kommuner och Regioner	Staten
Sjukfrånvaro	AGS (endast arbetare)	AGS-KL	-

Antal sysselsatta 2022

Kommuner och regioner: 1,2 miljoner.

Privat sektor (arbetare): 1,4 miljoner.

Fördelning av antal sysselsatta 2022, efter avtalsområde och kön

Långvarig sjukfrånvaro

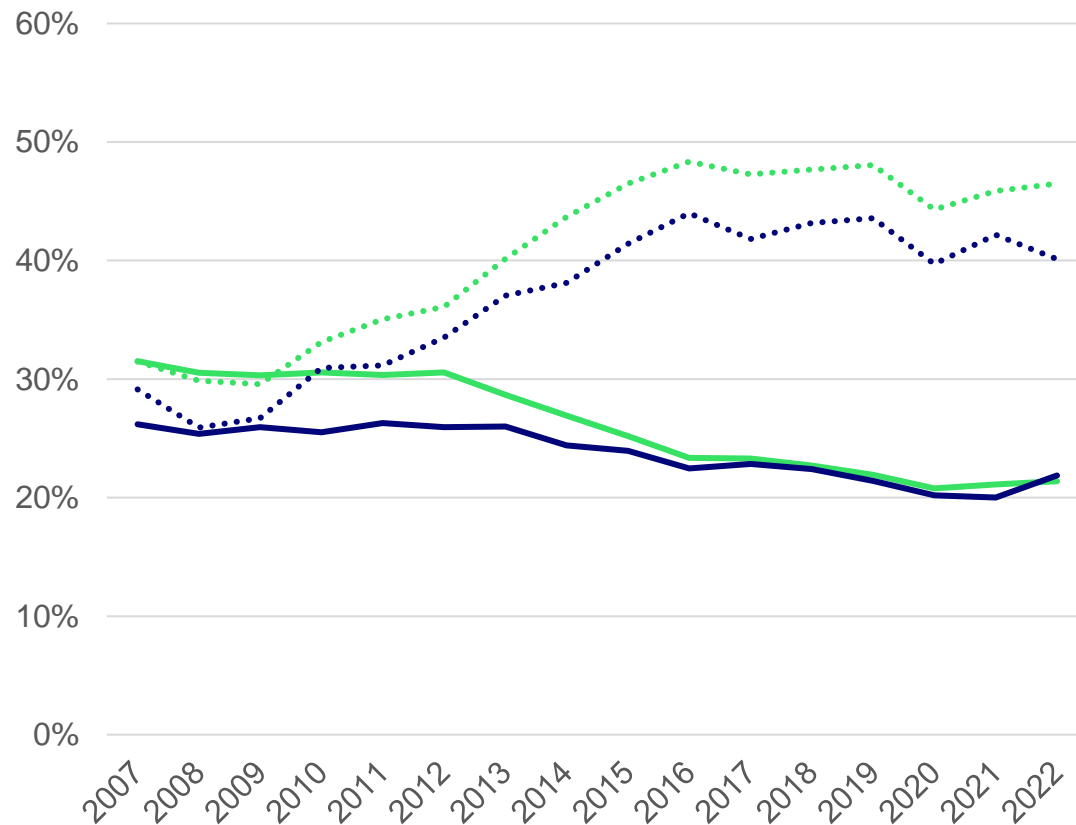
- Sjukskrivning mer än 90 dagar
- Månadsersättning
- Ersättning från AGS/AGS-KL
- Behöver inte vara arbetsrelaterad

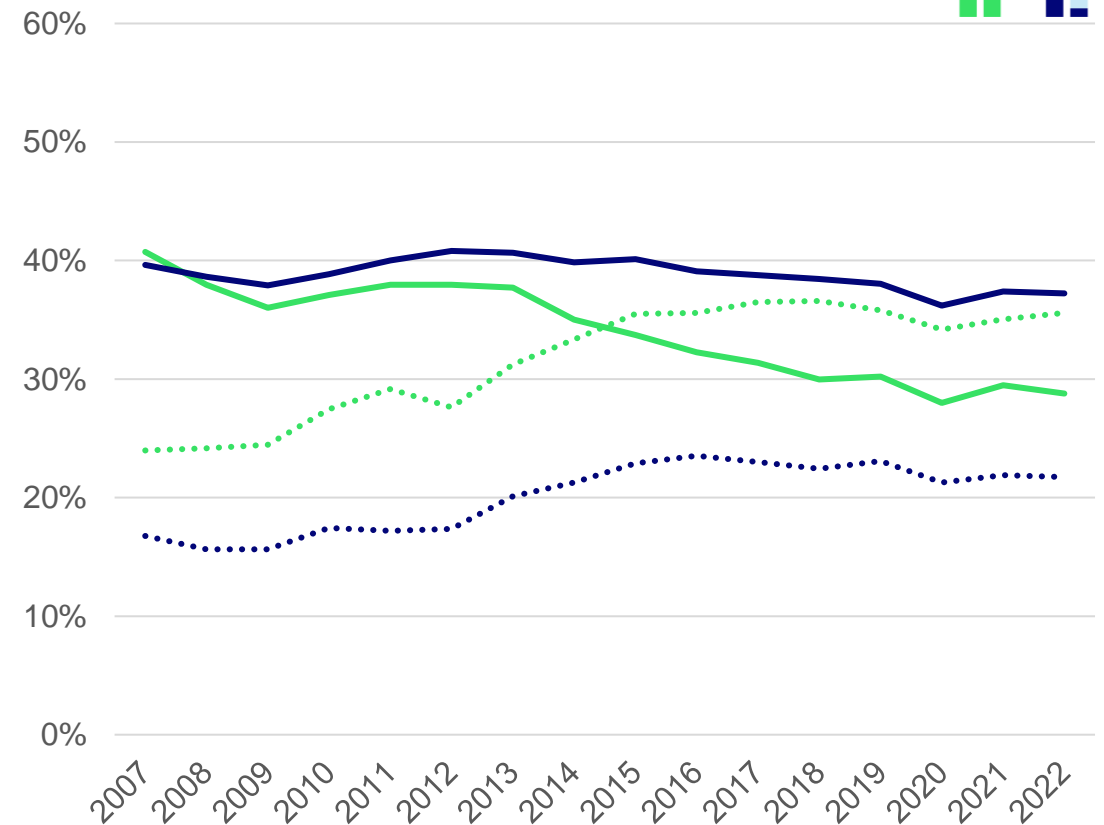
Andel i procent med psykiska eller muskuloskeletala diagnoser av alla nya långa sjukfall, efter kön.

Kommuner och regioner

Privatanställda arbetare

— Muskuloskeletala diagnoser, kvinnor ⋯ Psykiska diagnoser, kvinnor
— Muskuloskeletala diagnoser, män ⋯ Psykiska diagnoser, män

Muskuloskeletala diagnoser

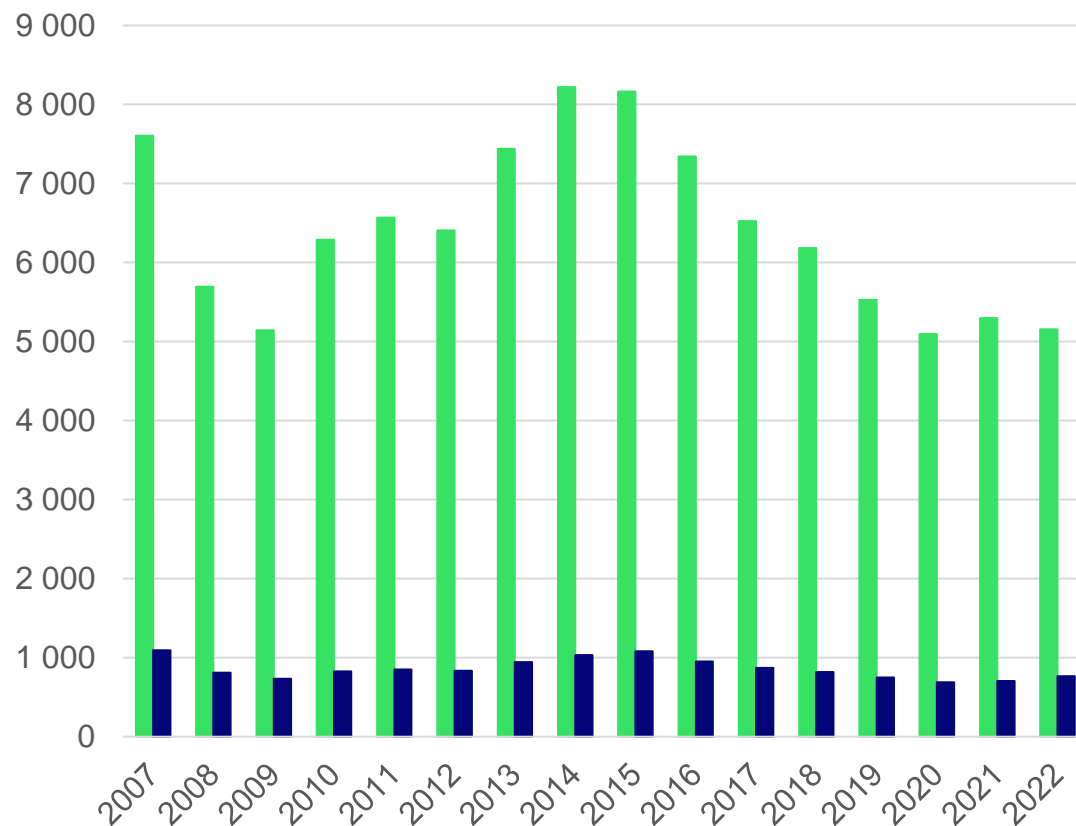
Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven (M00-M99), (ICD-10)

Diagnosgrupp		Exempel
M00-M25	Ledsjukdomar	Artros, artrit
M30-M36	Inflammatoriska systemsjukdomar	Polymyalgia rheumatica, systemisk lupus erythematosus [SLE]
M40-M54	Ryggsjukdomar	Ryggvärk, disksjukdomar
M60-M79	Sjukdomar i mjukvävnader	Sjukdomstillstånd i skulderled, fibromyalgi, myalgi
M80-M94	Sjukdomar i benvävnad och broskvävnad	Stressfraktur, utebliven eller felaktig läkning av fraktur, benvävnadsdöd
M95-M99	Andra sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven	Segmentell dysfunktion

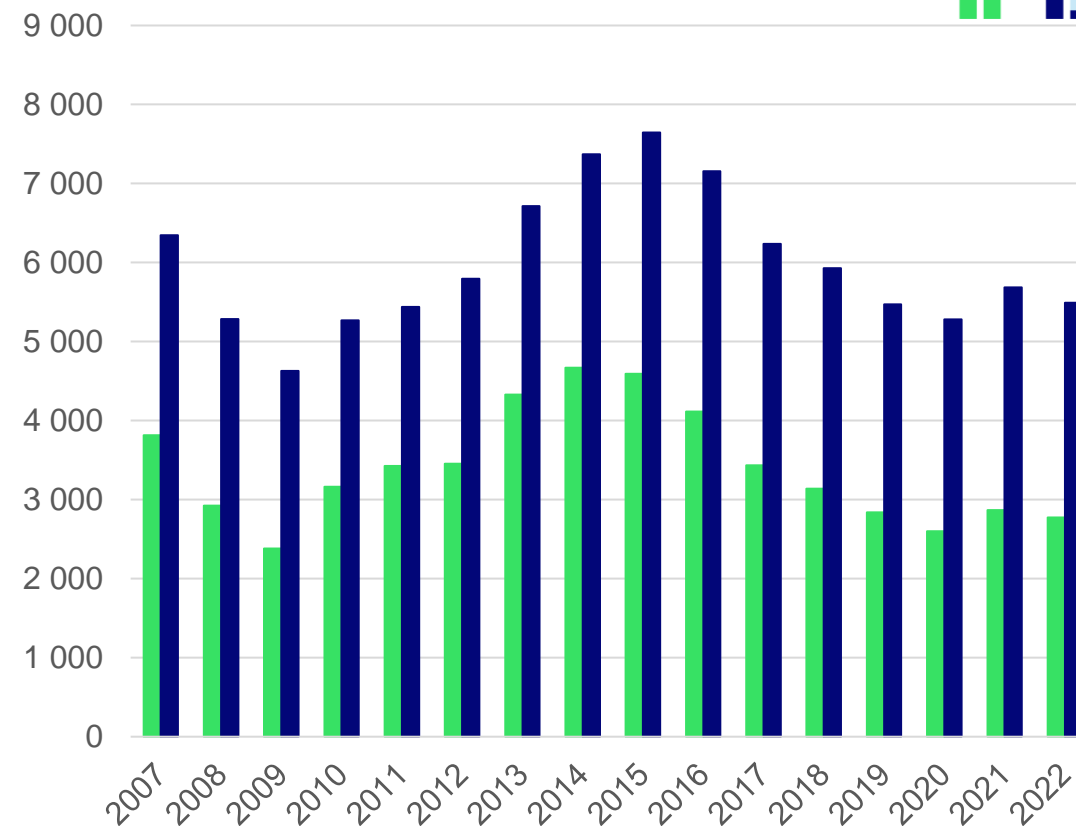
Antal nya långa sjukfall med muskuloskeletal diagnos 2007–2022, efter kön.

Kommuner och regioner

Privatanställda arbetare

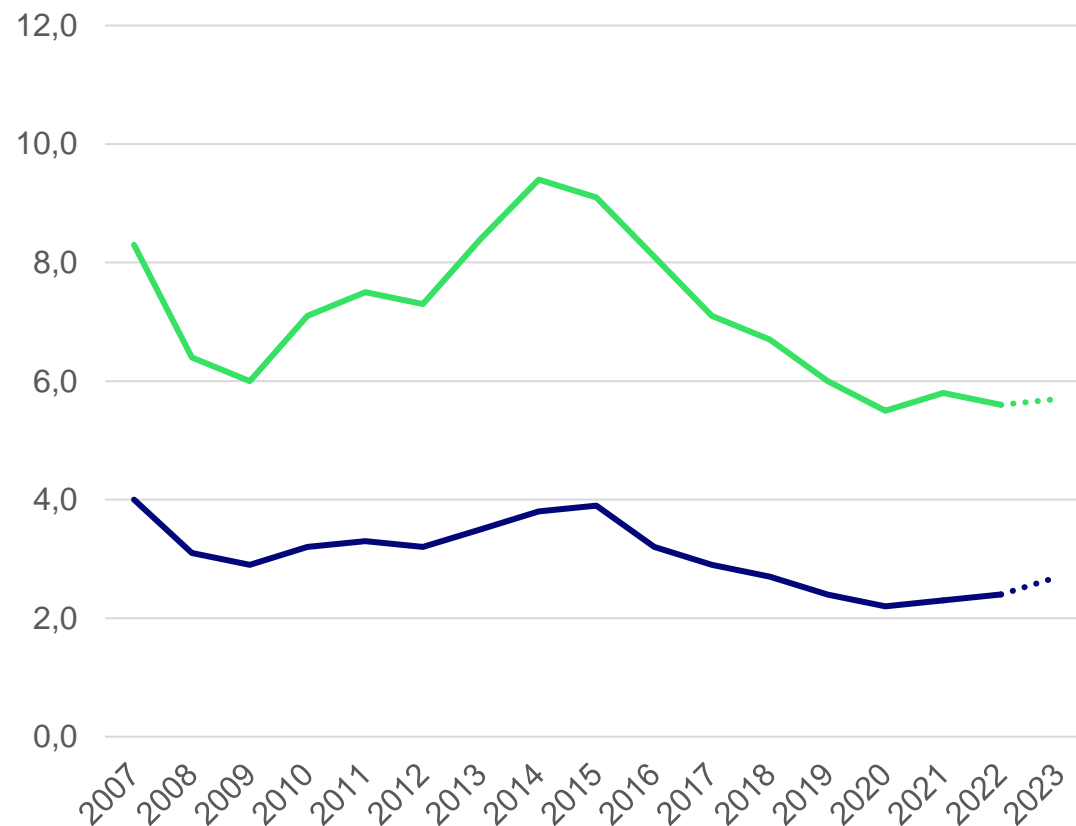

■ Kvinnor ■ Män

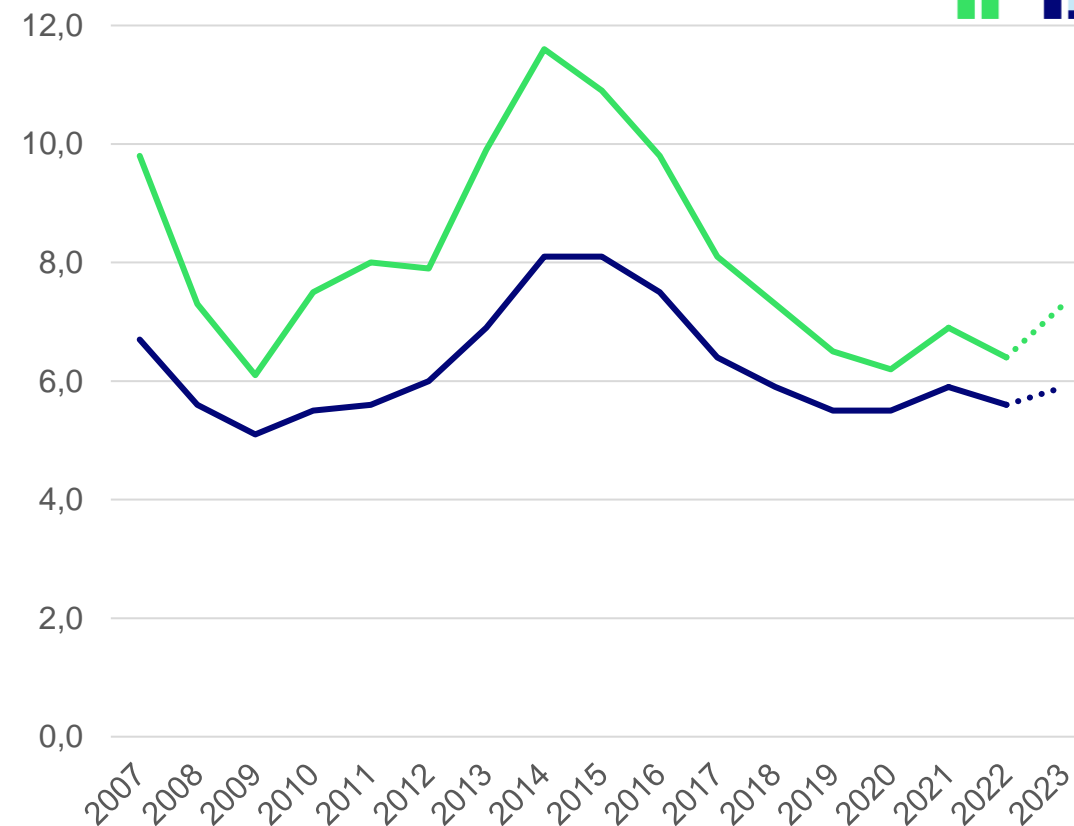
Antal långa sjukfall med muskuloskeletal diagnos per 1 000 sysselsatta (risk), efter kön.

Kommuner och regioner

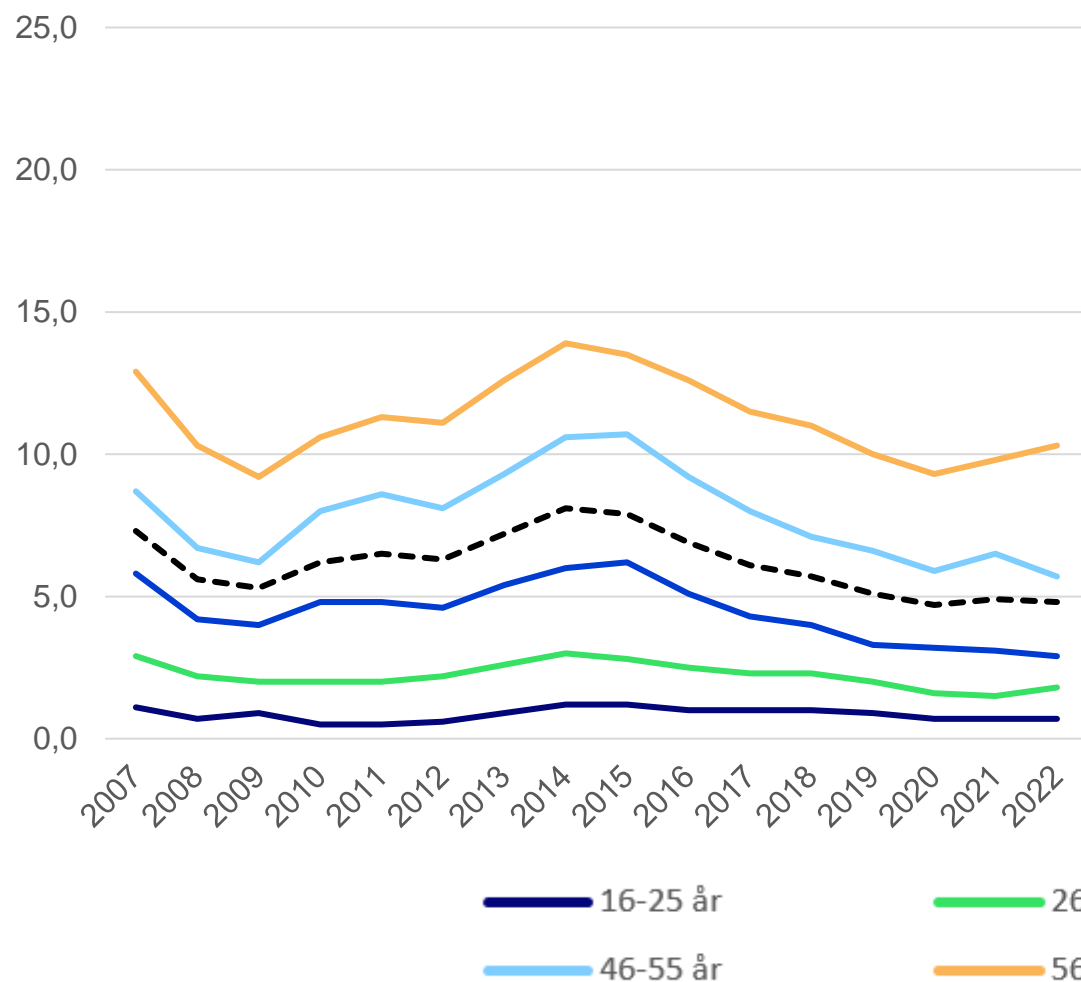
Privatanställda arbetare

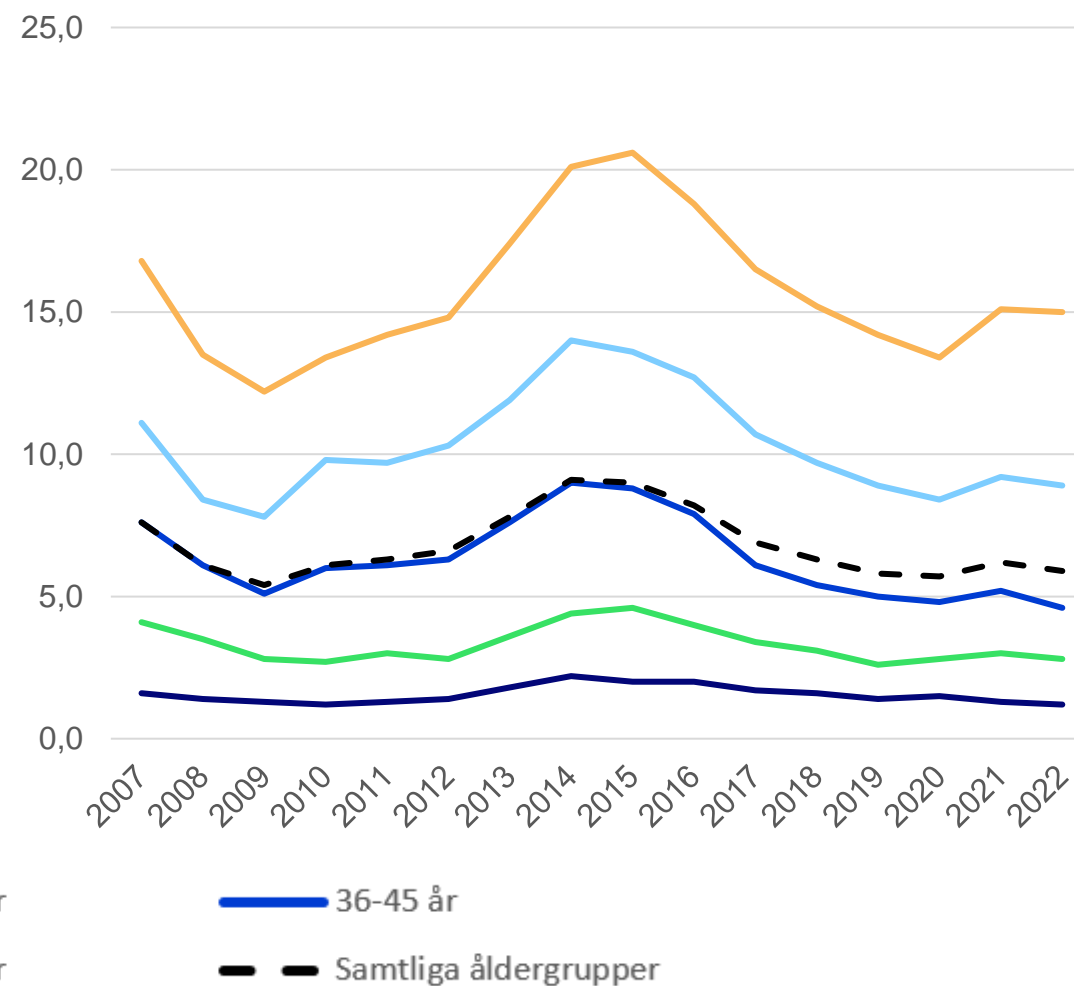
■ Kvinnor ■ Män

Antal nya långa sjukfall med muskuloskeletal diagnos per 1 000 sysselsatta (risk), efter åldersgrupp. Kvinnor och män.

Kommuner och regioner

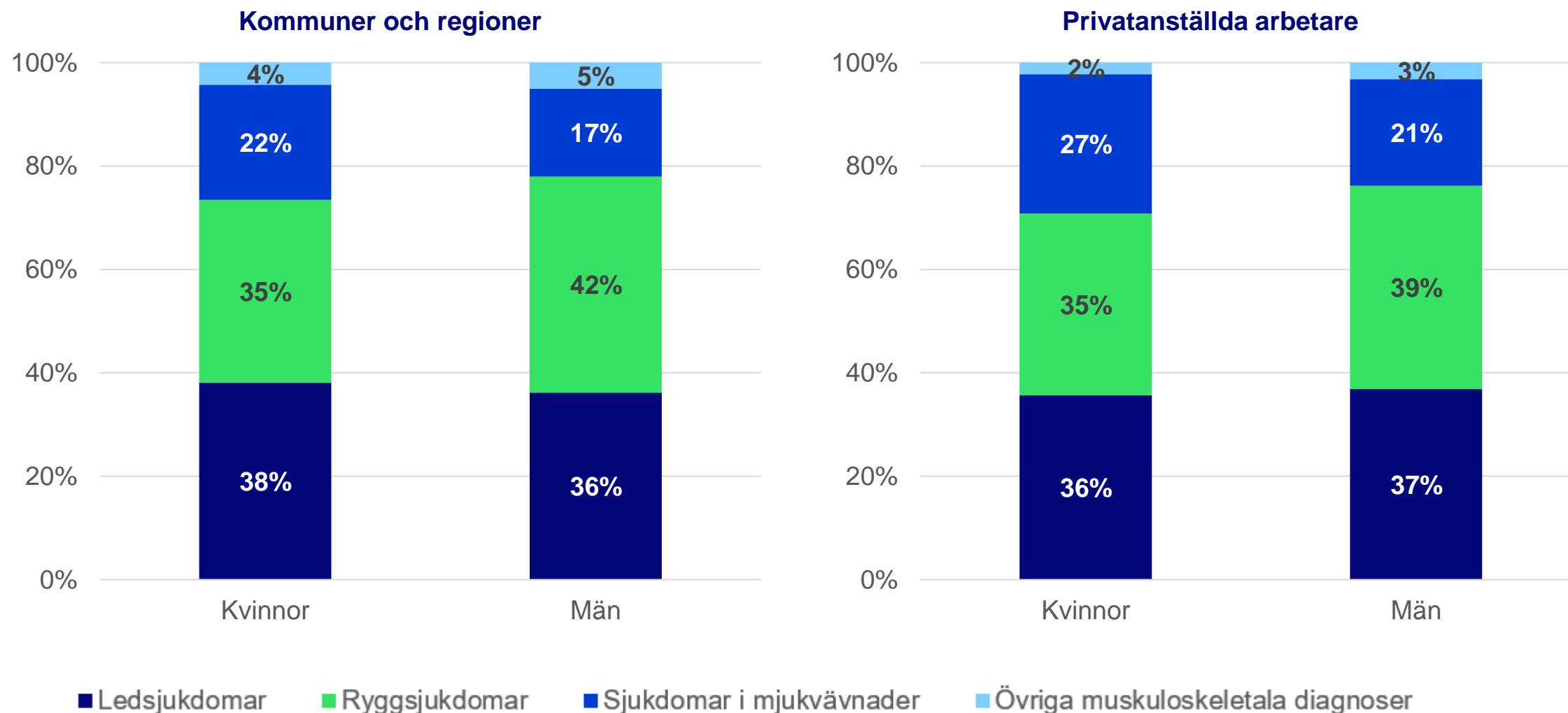
Privatanställda arbetare

**Vilka muskuloskeletala
diagnoser ligger bakom
långvarig sjukfrånvaro?**

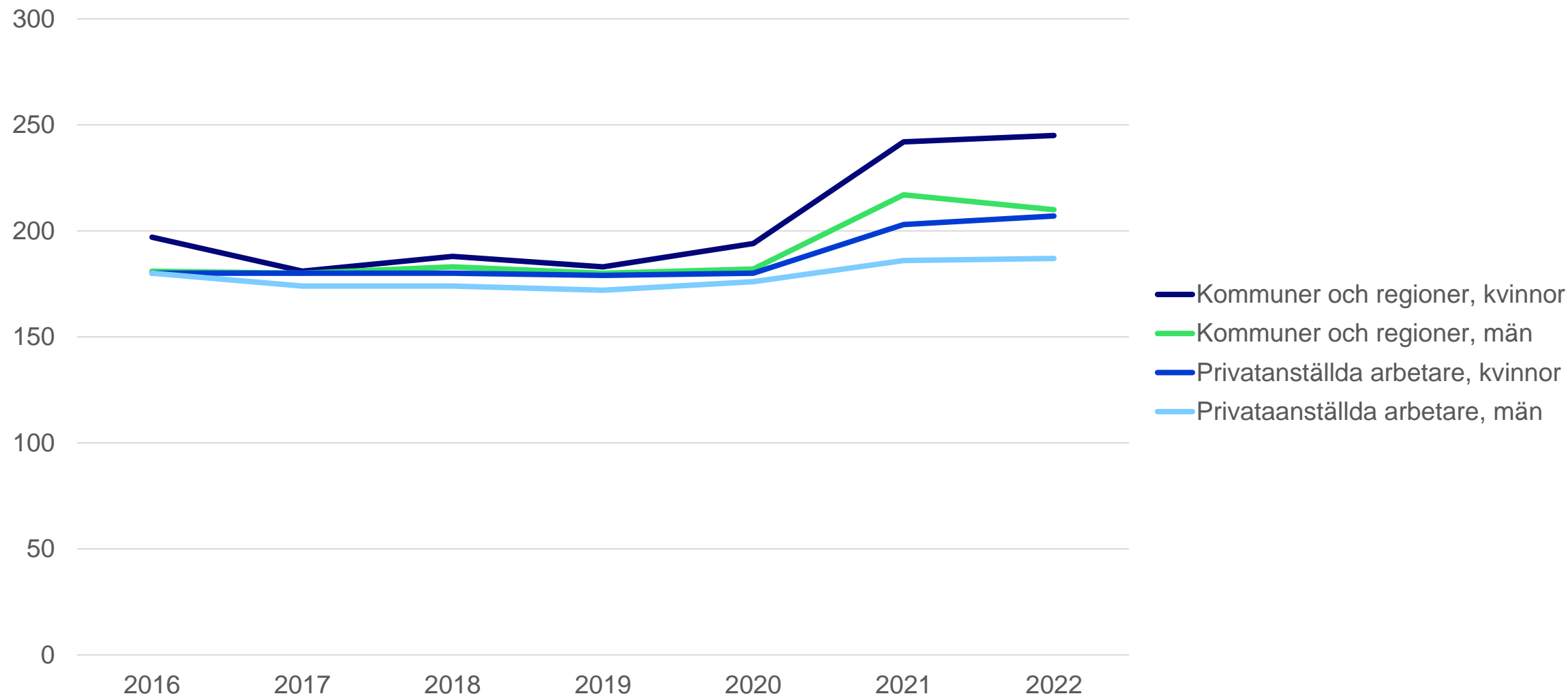
De vanligaste diagnosgrupperna vid långvarig sjukfrånvaro med muskuloskeletal diagnos, per kön 2022

**Hur långa blir de
långa sjukfallen med
muskuloskeletal diagnos?**

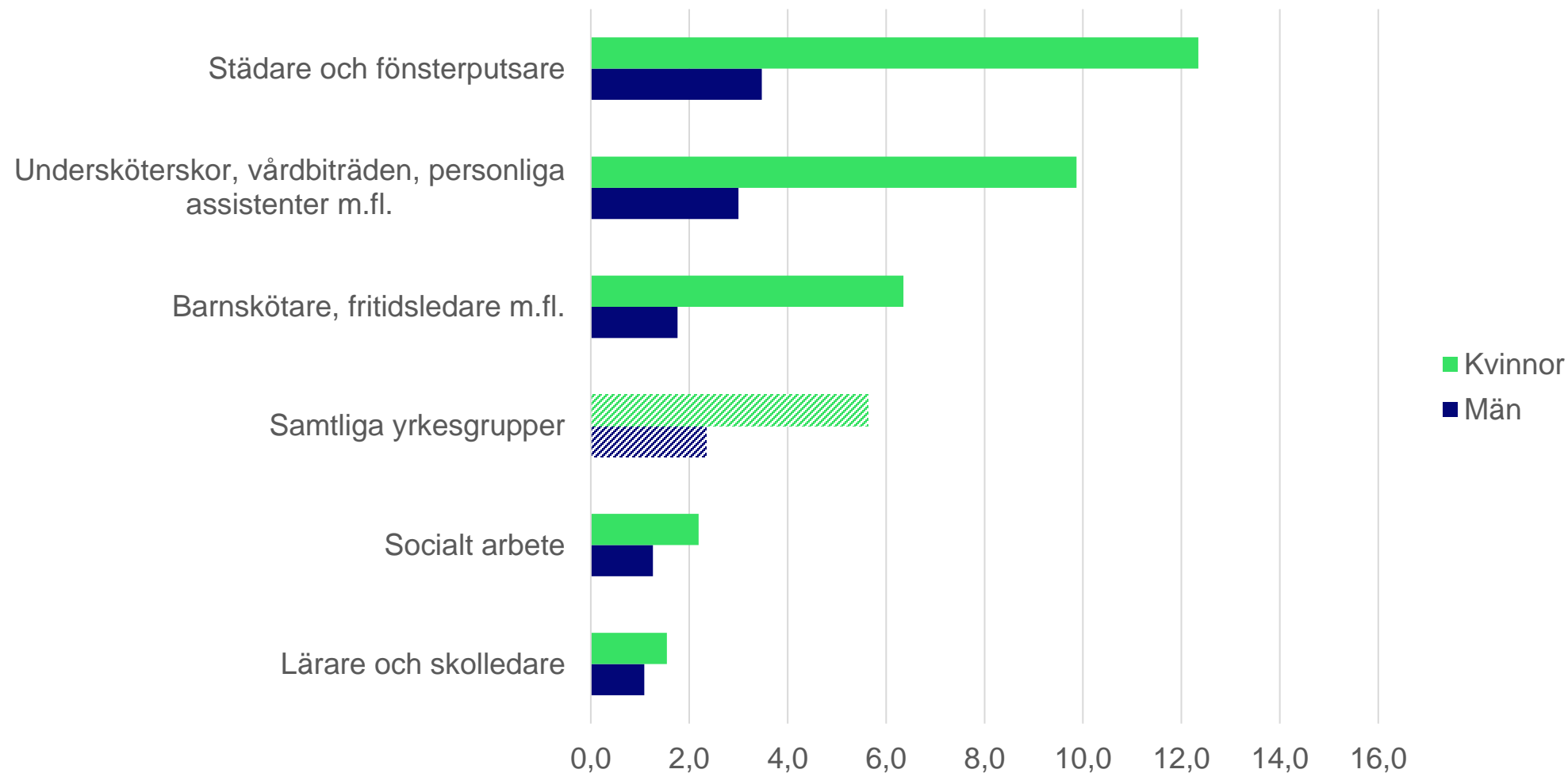
Medianlängd i dagar för långa sjukfall med muskuloskeletal diagnos över tid

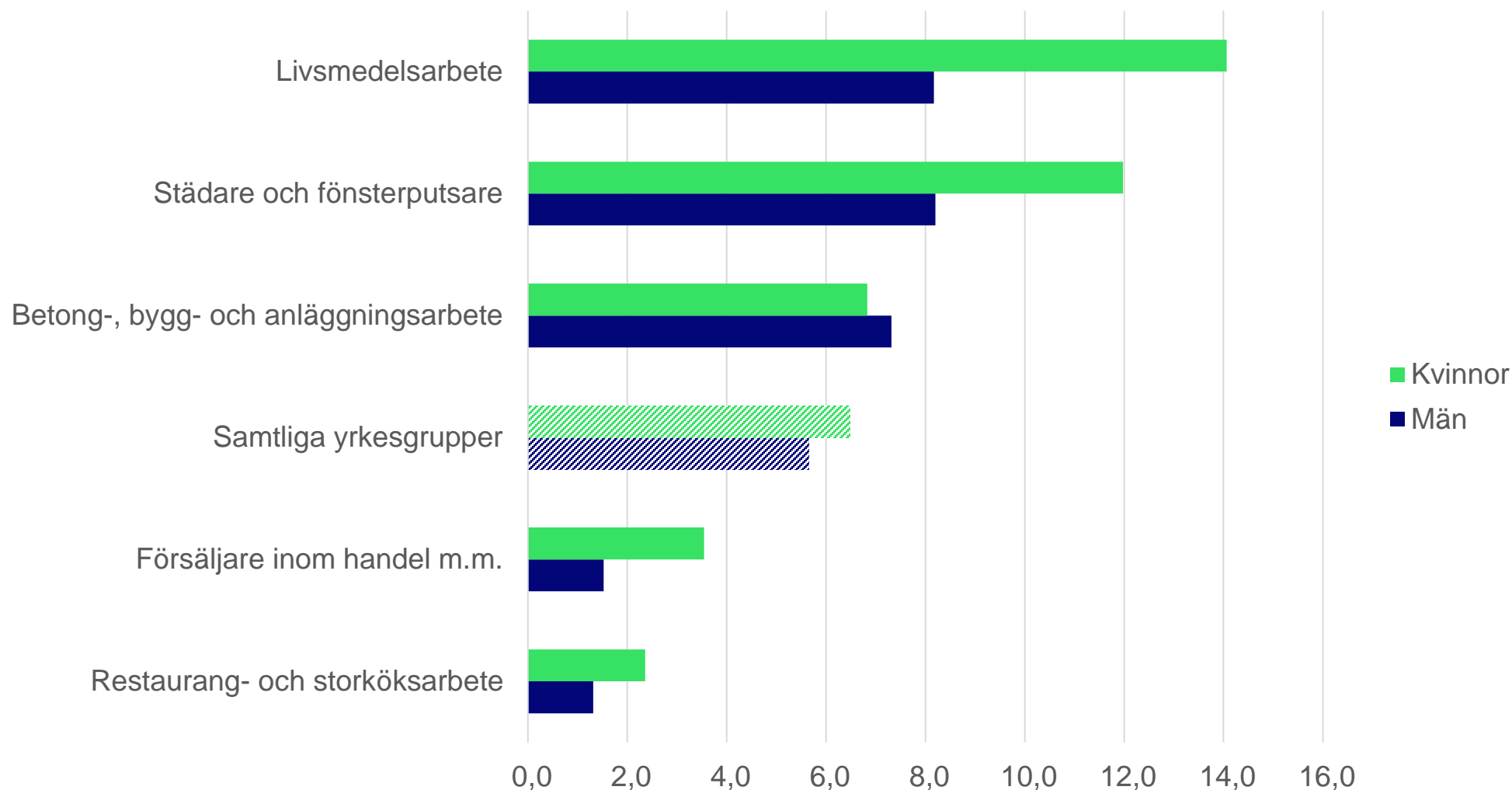
**Långvarig sjukfrånvaro
med muskuloskeletal
diagnos för olika
yrkesgrupper**

Antal långa sjukfall med muskuloskeletal diagnos per 1 000 sysselsatta (risk) snitt 2020-2022. Exempel för yrken inom Kommuner och regioner.

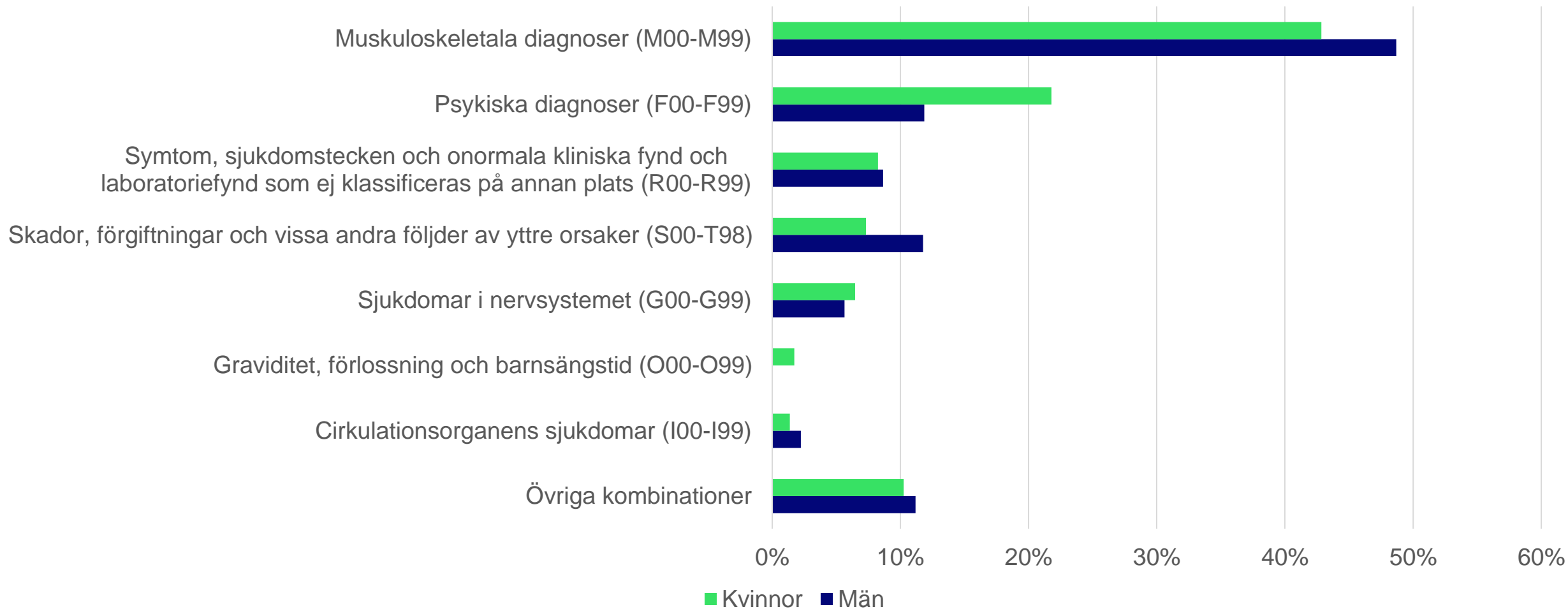

Antal långa sjukfall med muskuloskeletal diagnos per 1 000 sysselsatta (risk) snitt 2020-2022. Exempel för yrken för privatanställda arbetare.

Samsjuklighet

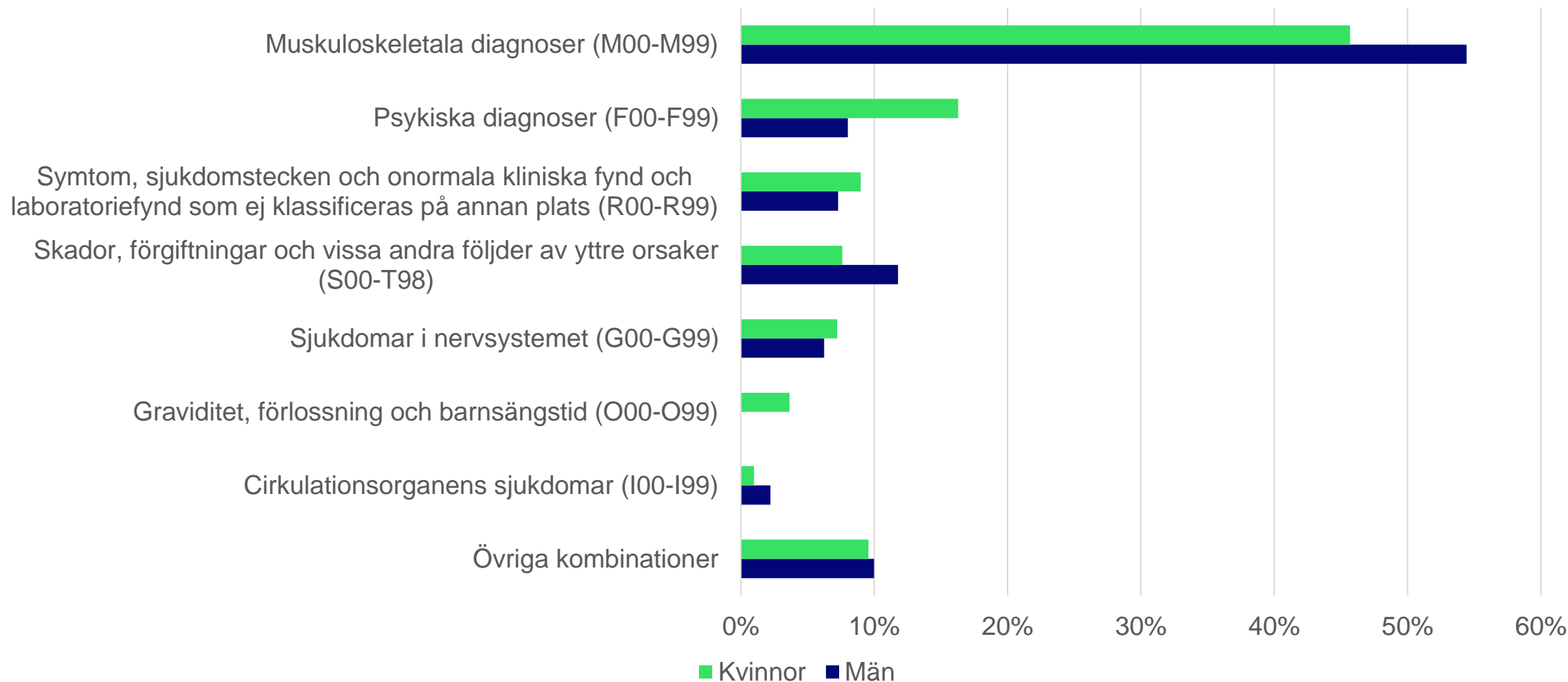
Kombinationer av diagnoskapitel, Kommuner och regioner

De vanligaste kombinationerna av diagnoskapitel vid minst två diagnoser, varav en är en muskuloskeletal diagnos, uppdelat på kön och som andel av alla sjukfall med minst två diagnoser. Nya sjukfall 2020–2022.

De redovisade kombinationerna i diagrammen summerar inte till 100 procent. Det beror på att vi endast har inkluderat de vanligaste kombinationerna.

Kombinationer av diagnoskapitel, privatanställda arbetare

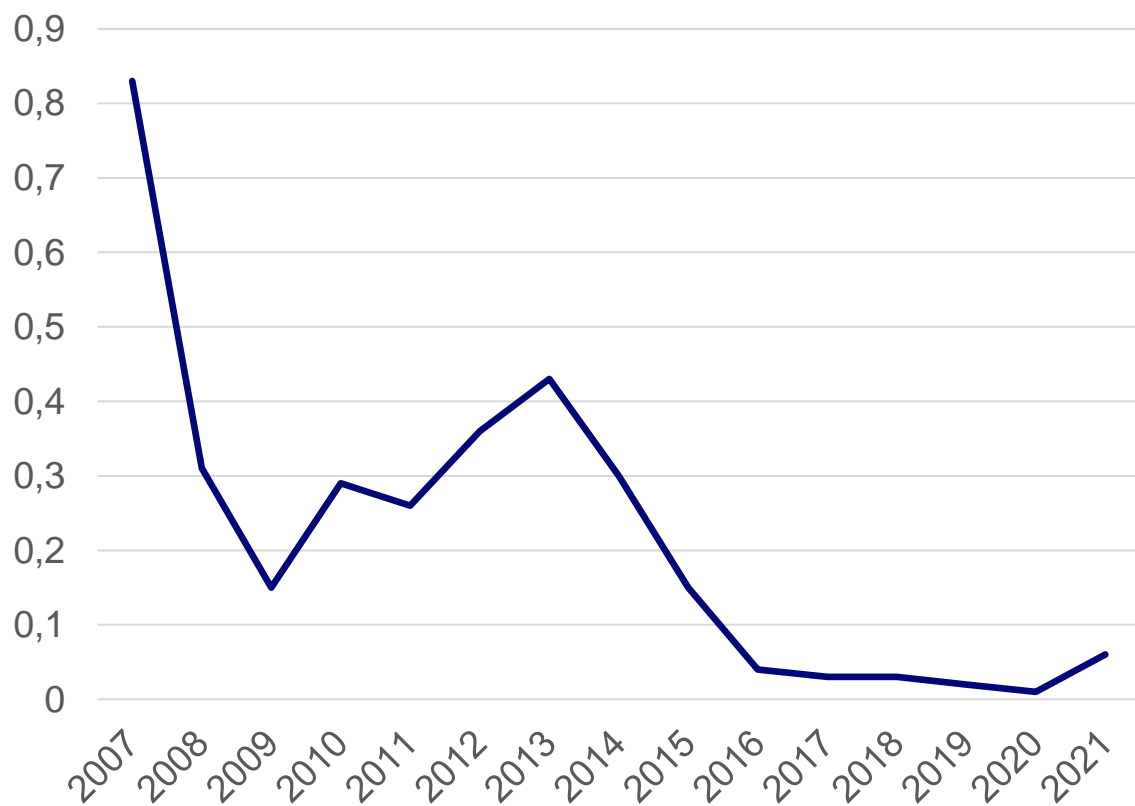
De vanligaste kombinationerna av diagnoskapitel vid minst två diagnoser, varav en är en muskuloskeletala diagnos, uppdelat på kön och som andel av alla sjukfall med minst två diagnoser. Nya sjukfall 2020–2022.

De redovisade kombinationerna i diagrammen summerar inte till 100 procent. Det beror på att vi endast har inkluderat de vanligaste kombinationerna

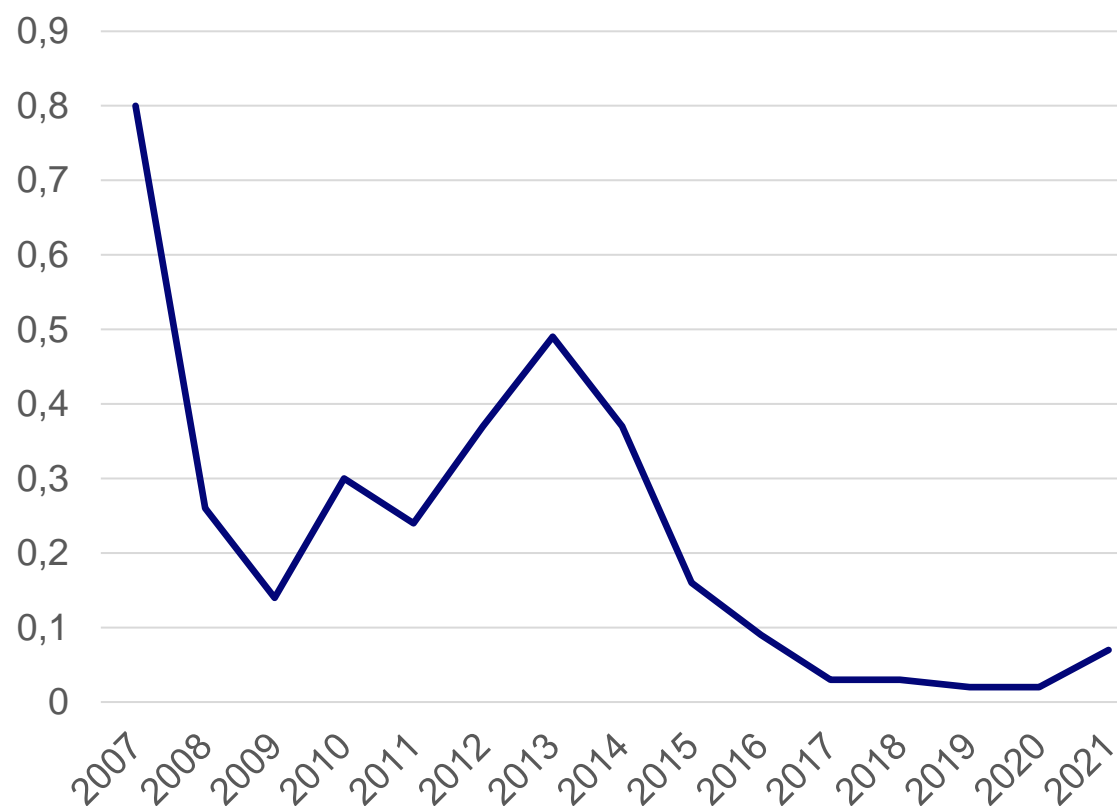
Månadsersättning med muskuloskeletal diagnos

Nya sjukfall med muskuloskeltal diagnos som har lett till månadsersättning 2007–2021, per 1 000 sysselsatta. Kvinnor och män.

Kommuner och regioner

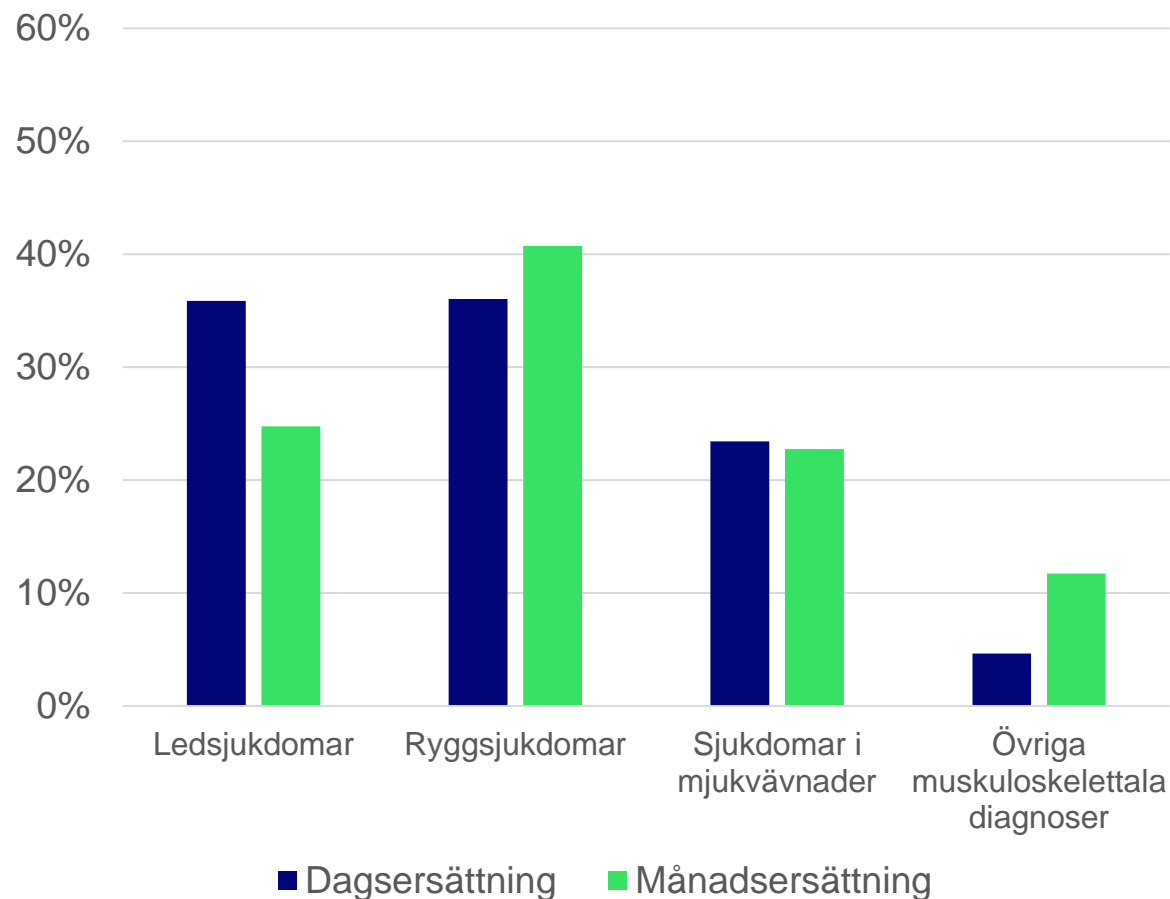
Privatanställda arbetare

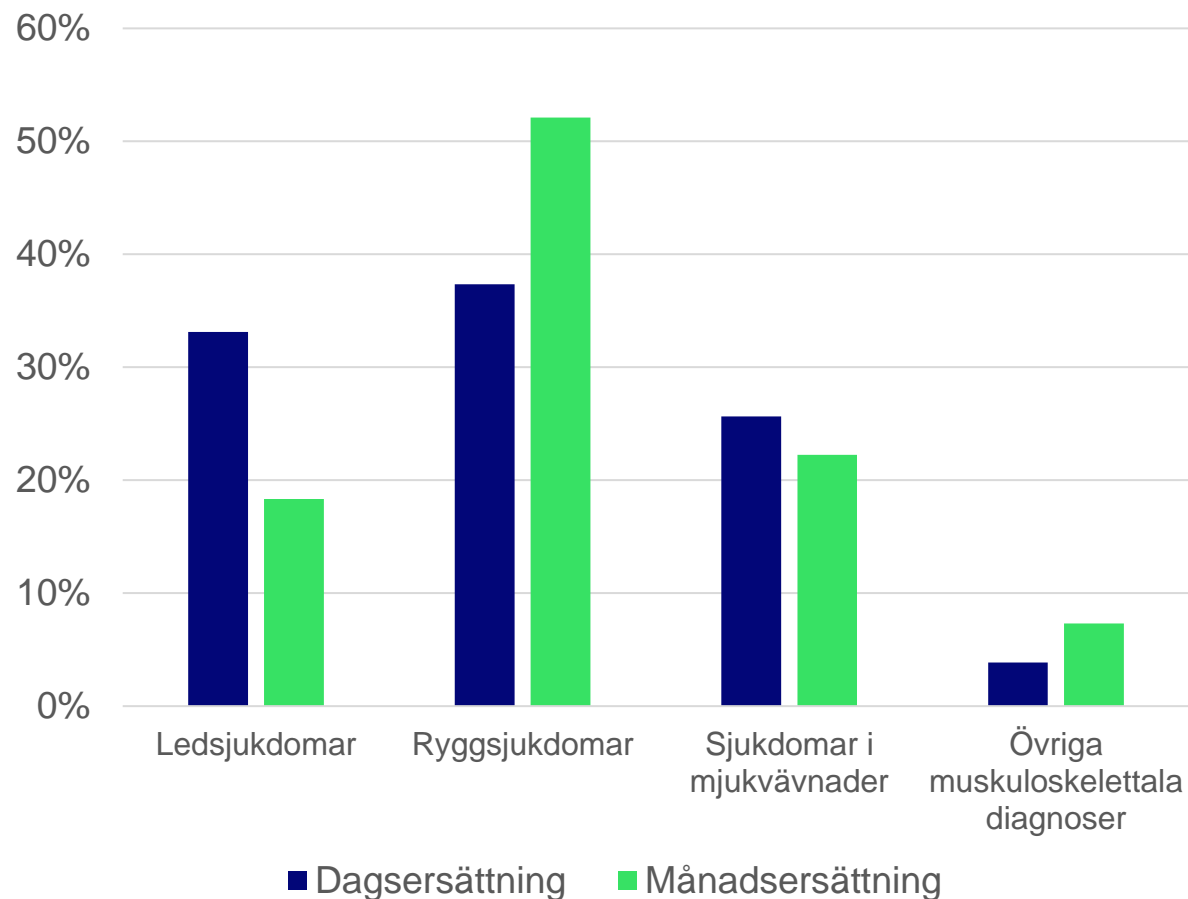
Vilka muskuloskeletala diagnoser leder till månadsersättning?

Långa sjukfall med muskuloskeletala diagnos med start 2016–2021, kvinnor och män.

Kommuner och regioner

Privatanställda arbetare

Sammanfattning

- *Muskuloskeletala diagnoser* är den vanligaste orsaken till långvarig sjukfrånvaro för manliga privatanställda arbetare. För kvinnliga privatanställda arbetare samt för kvinnor och män inom Kommuner och regioner är det den näst vanligaste orsaken.
- *Ledsjukdomar, ryggsjukdomar och sjukdomar i mjukvävnader* utgör tillsammans över 95 procent av de långa sjukfallen med *muskuloskeletal diagnos*.
- Risken för långvarig sjukfrånvaro med *muskuloskeletal diagnos* ökar med åldern. Högst risk har åldersgruppen 56–64 år. Kvinnor har högre risk än män.

Tack

afaforsakring.se/statistikrapporter

Afa Försäkring seminarium 2024-10-18

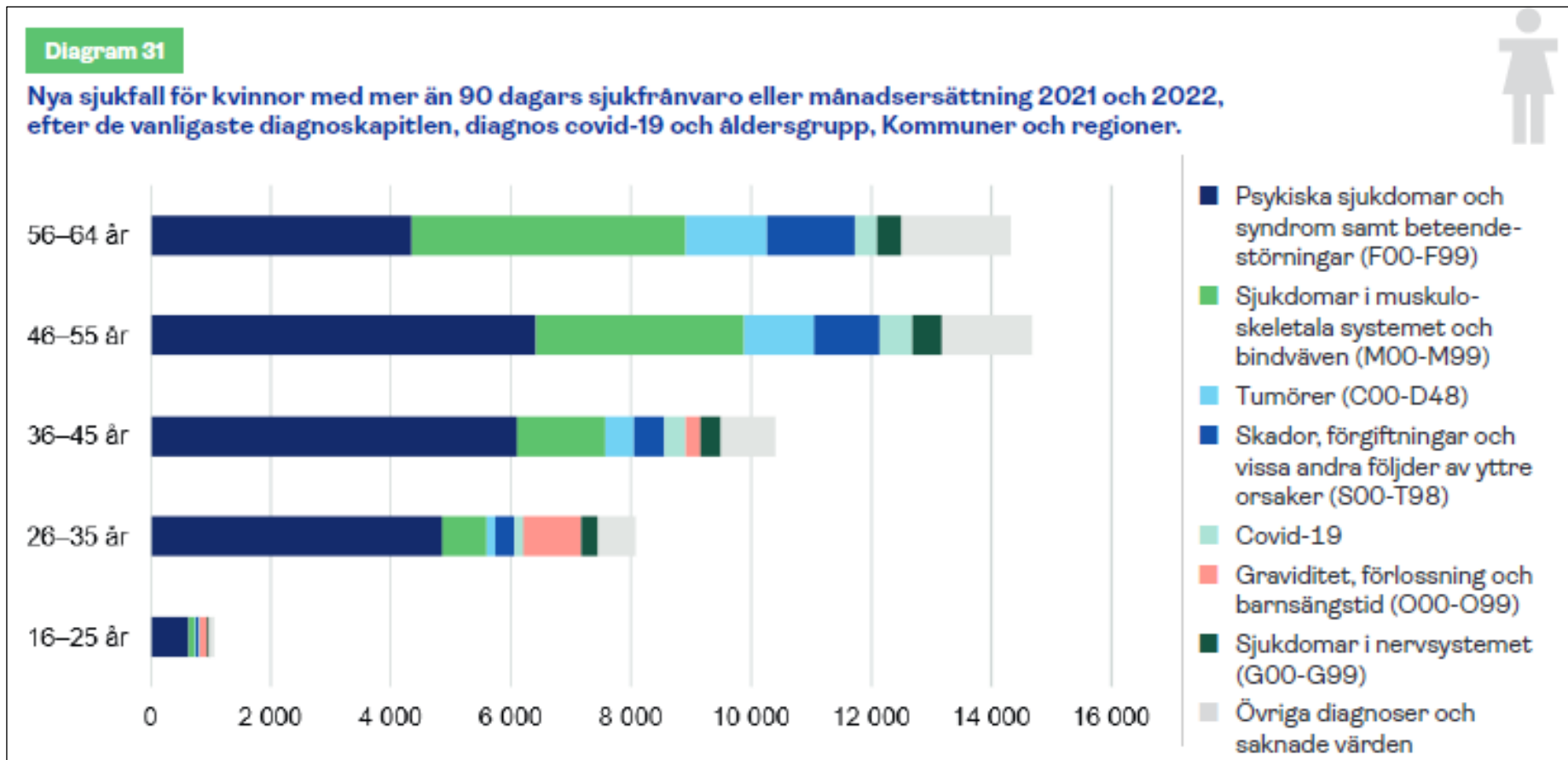
Linda Rose, KTH

(RAMP – Risk Assessment and Management tool for manual work Proactively)

Är arbetsskador och lång sjukfrånvaro ett problem?

Belastningsskador utgör en stor del av de arbetsrelaterade skadorna

Muskuloskeletala diagnoser bland privatanställda arbetare utgjorde år 2022 ca 30 % av kvinnors och ca 40 % av mäns diagnoser [Diagram 29 & 30]

[AFA Försäkring, 2024]

Hur kan vi bidra till att minska muskuloskeletala besvär, sjukskrivningar relaterade till dem & öka arbetsförmågan?

Olika saker! Bl a:

Undersök

Undersök och kommunicera vad skadorna kan bero på

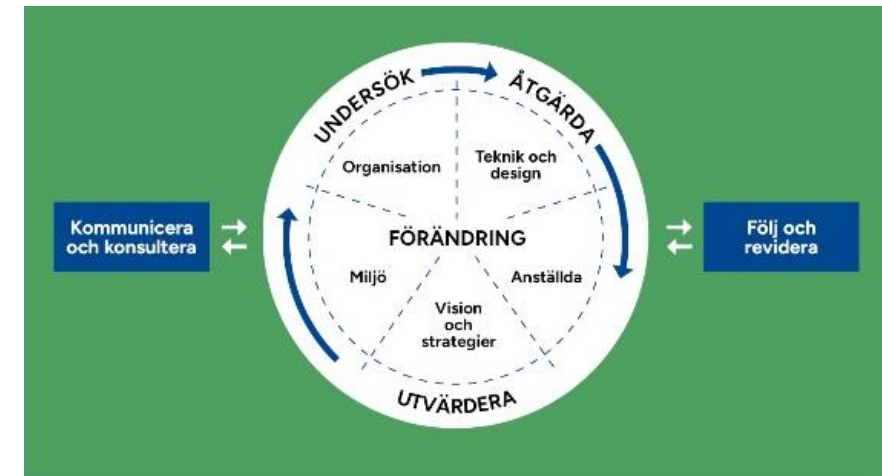
Åtgärda

Utveckla lösningar som reducerar exponeringen för det som orsakar problemen

Utbilda om och implementera lösningarna

Utvärdera

Följ upp för att utvärdera om det blev bättre

Hur många metoder som stöttar ISO 31000:2009 standarden känner ni till?

Bakgrund till RAMP – ett verktyg för systematisk bedömning och hantering av belastningsskaderisker

Belastningsskador är ett problem

Initiativ från industrin

Utvecklat i samarbete mellan forskare och praktiker

Finansierat av

afa
FÖRSÄKRING

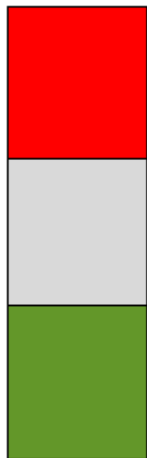

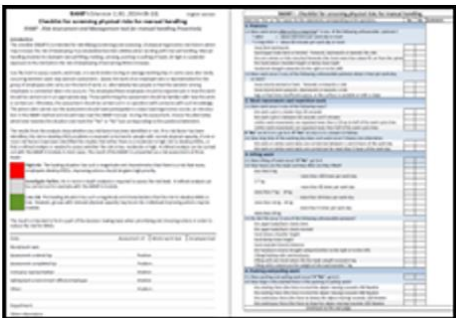
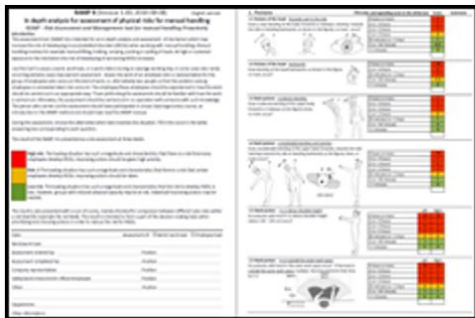
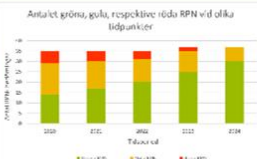
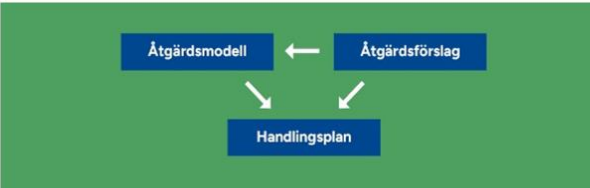

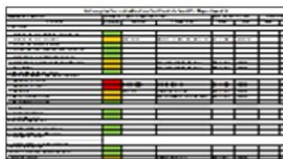
Elektrikerna

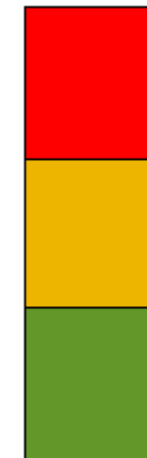

avonova

RAMP-verktyget: fyra delar

<h2>RAMP I</h2> <p>Checklista för screening av risker</p> 	<h2>RAMP II</h2> <p>Fördjupad analys</p> 																																																						
<h2>Riskhanteringsstöd</h2> <p>Resultatsammanställningar & nyckeltal</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Processbeskrivning</p> <ul style="list-style-type: none"> RAMP:s överensstämmelse med ISO 31000:2009 RAMP:s åtgärdsmodul </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Resultatvisualisering</p> <ul style="list-style-type: none"> Olika detaljnivå (från detaljerad till översikt) Olika omfattning (från en arbetsstation till en hel koncern) </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Nyckeltal</p> <ul style="list-style-type: none"> Baserade på enbart RAMP-resultat Baserade på RAMP-resultat och andra företagsdata </div> </div> <table border="1" style="width: 100%; font-size: small;"> <thead> <tr> <th>Avdelning</th> <th colspan="5">Avg. A</th> </tr> <tr> <th>Arbetsstation</th> <th>A1</th> <th>A2</th> <th>A3</th> <th>A4</th> <th>A5</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. Arbetsställningar</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2. Arbetsbete och repetitivt arbete</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>3. Lyftarbete</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>4. Skjuta och dra arbete</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>5. Fånga händer faktorer</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>6. Rapportering av fysiskt påstående arbete</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>7. Upplevt fysiskt obehag</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table> <p>Antalet gröna, gula, respektive röda RPN vid olika tidpunkter</p> 	Avdelning	Avg. A					Arbetsstation	A1	A2	A3	A4	A5	1. Arbetsställningar	1	1	1	1	1	2. Arbetsbete och repetitivt arbete	1	1	1	1	1	3. Lyftarbete	1	1	1	1	1	4. Skjuta och dra arbete	1	1	1	1	1	5. Fånga händer faktorer	1	1	1	1	1	6. Rapportering av fysiskt påstående arbete	1	1	1	1	1	7. Upplevt fysiskt obehag	1	1	1	1	1	<h2>Åtgärdsmodul</h2> <p>Åtgärdsmodell, förslag och handlingsplan</p> <div style="text-align: center;"> <p>Åtgärdsmodell ← Åtgärdsförslag</p> <p>↓ ↓</p> <p>Handlingsplan</p> </div>
Avdelning	Avg. A																																																						
Arbetsstation	A1	A2	A3	A4	A5																																																		
1. Arbetsställningar	1	1	1	1	1																																																		
2. Arbetsbete och repetitivt arbete	1	1	1	1	1																																																		
3. Lyftarbete	1	1	1	1	1																																																		
4. Skjuta och dra arbete	1	1	1	1	1																																																		
5. Fånga händer faktorer	1	1	1	1	1																																																		
6. Rapportering av fysiskt påstående arbete	1	1	1	1	1																																																		
7. Upplevt fysiskt obehag	1	1	1	1	1																																																		

Visa och jämför resultat & Nyckeltal med trender

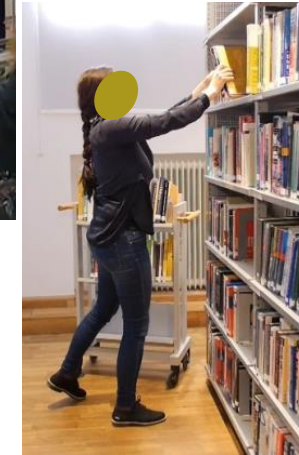
Åtgärdsstöd & Uppföljning

Sju riskområden

1. Arbetsställningar
2. Arbetsrörelser och upprepat arbete
3. Lyftarbete
4. Skjuta- och dra-arbete
5. Påverkande faktorer
6. Rapportering om fysiskt påfrestande arbete
7. Upplevt fysiskt obehag

Exempel på RAMP I och RAMP II bedömning

RAMP I analys

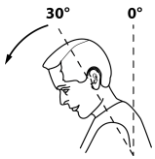
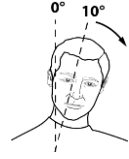
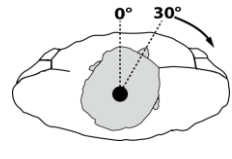
Kryssa i "Ja" eller "Nej" i påståendena nedan under varje fråga.	Ja	Nej	Kommentar:
1. Arbetsställningar			
1.2 Förekommer arbete i någon/några av nedanstående ogynsamma arbetsställningar cirka 1 timme eller mer per arbetsdag?			
huvudet tydligt vridet eller böjt - framåt eller åt sidan	X		

Resultat

Bedömning

RAMP II analys

1. Arbetsställningar	Fyll i poängen i den vita rutan	Poäng:	Kommentar:
1.1 Huvudets arbetsställning - framåt och åt sidan			
Förekommer tydlig böjning av huvudet framåt eller åt sidan eller vridning åt sidan, som figurerna visar eller mer?			
			
			
			
	4 timmar eller mer	7	
	3 till < 4 timmar	5	
	2 till < 3 timmar	3	
	1 till < 2 timmar	2	
	30 minuter till < 1 timme	1	
	5 till < 30 minuter	0,5	
	< 5 minuter	0	
		2	

Resultat

Bedömning	Poäng
	2

Hur kan man kommunicera risker?

RAMP-resultat på olika detaljnivå och omfattning

På detaljerad nivå

Resultat av RAMP II-bedömning: Stockholmsanläggningen												
Avdelning	Avd. A					Avd. B						
Arbetsstation	A1	A2	A3	A4	A5	B1	B2	B3	B4	B5	B6	
3. Lyftarbete												
3.1 Lyftarbete (genomsnittligt fall)	Green	Green	Green	Green	Red	Green	Red	Green	Red	Green	Red	
3.2 Lyftarbete (värsta fall)	Green	Green	Green	Green	Green	Red	White	Red	Red	Red	White	
4. Skjuta- och dra-arbete												
4.1 Skjuta- och dra-arbete (genomsnittligt fall)	Green	Red	Red	Green	Yellow	Red	Green	Red	Green	Red	Green	
4.2 Skjuta- och dra-arbete (värsta fall)	Green	Red	Red	Green	Green	Red	Green	Red	Green	Red	Green	

- Visualiserar *var* Risk- & Prioritetsnivåerna är högre
- Visualiserar *vad* som orsakar de ökade riskerna
- Kan även användas till planering av arbete

Resultat på riskområdesnivå

Avdelning Arbetsstation	Avd. A					Avd. B					
	A1	A2	A3	A4	A5	B1	B2	B3	B4	B5	B6
1. Arbetsställningar	1										
2. Arbetsrörelser och repetitivt arbete						1	1	1	1	1	1
3. Lyftarbete					1	1	1	1	2	1	1
4. Skjuta- och dra-arbete		2	2		1	2		2		2	
5. Påverkande faktorer	3	3	3	3	2	4	4	4	4	4	4
6. Rapportering av fysiskt påfrestande arbete											
7. Upplevt fysiskt obehag	1	1			1						
Antal röda bedömningar (hög risk)	0	2	2	0	1	3	1	3	2	3	1
Antal gula bedömningar (risk)	5	4	3	3	4	5	5	5	5	5	5
Antal gröna bedömningar (låg risk)	29	28	29	31	29	24	25	24	25	24	25

Resultat på översiktsnivå

Land	Sverige					Kanada				
Fabrik	Stockholm			Göteborg		Toronto			Montréal	
Avdelning	S:A	S:B	S:C	G:A	G:B	T:A	T:B	T:C	M:A	M:B
Antal röda bedömningar	6	3	10	30	10	10	20	8	15	12
Antal gula bedömningar	16	10	20	60	15	18	35	14	30	20
Antal gröna bedömningar	148	191	242	182	145	176	149	148	227	138

1. Åtgärdsmodell

Stöd för att utveckla risksänkande åtgärder

2. Åtgärdsförslag

Automatiskt genererade förslag

1.1 Huvudets arbetsställning – framåt och åt sidan	T&D	Undersök synförhållandena och säkerställ att belysningen är lämplig för det arbete som utförs (t ex illuminans, bländning och kontrast) och att arbetsplatsen är arrangerad på lämpligt sätt i förhållande till ljuset. Konsultera synergonomiska riktlinjer. Eventuellt behöver de anställdas syn kontrolleras och synhjälpmedel införskaffas.
	T&D	Redesigna/omkonstruera arbetet/arbetsplatsen och ta därvid även hänsyn till synergonomin, så att olämpliga arbetsställningar elimineras eller reduceras. Till exempel kan justerbara ytor behövas. Förändrade hyllhöjder eller lutande ytor för att förbättra synbarhet och åtkomst kan vara lämpliga åtgärder, eller säkerställ att det är enkelt att visuellt kontrollera eller fysiskt känna om arbetet utförs korrekt.
	ORG	Överväg arbetsorganisatoriska förändringar, t ex arbetsberikning, arbetsutvidgning, arbetsrotation. Se över arbetets innehåll vad avser storlek och frekvens av exponeringen.
	ANST	Informera, utbilda och träna de anställda och säkerställ kunskap.
	V&S	Arbeta med målen, visionerna och strategierna för att minska belastningsbesvären.
	MILI	Sträva efter smidig logistikaccess, en utformning som möjliggör att rörelser sker enkelt och med bra flöde och beakta även fysiska (t ex buller), termiska (t ex varmt/kallt) och kemiska faktorer.

3. Handlingsplaner

Mall för att skapa handlingsplaner

Handlingsplan baserad på RAMP II-bedömning								
Datum för bedömningen: 2016-04-20	Arbetsstation/Arbetsstagares belastning: AS3				Avdelning: A2			
Arbete/Arbetsuppgift: AS3 Packning	Anläggning: Stockholm				Land: Sverige			
Beställd av: Jens andersson	Skapad av: Julia Riviera		Datum (Handlingsplan): 2016-04-29		Notering: Åtgärds snarast!			
Risikfaktor	Bedömning	Poäng	Användarkommentarer	Planerade åtgärder	När	Av vem	Klar (datum)	Uppföljning
1. Arbetsställningar								
1.1 Huvudets arbetsställning - framåt och åt sidan		2		Förändra arbetsytan	Maj 2016	FHV/CP	2016-05-27	2016-06-03
1.2 Huvudets arbetsställning - bakåtböjning		1,5		Sänk hyllplan	Maj 2016	FHV/CP	2016-05-27	2016-06-03
1.3 Ryggens arbetsställning - måttlig böjning		1						
1.4 Ryggens arbetsställning - kraftig böjning samt vridning		1						
1.5 Överarmens arbetsställning - handen i eller över axelhöjd		7		Sänk hyllplan, Förändra arbetsytan	Maj 2016	FHV/CP	2016-05-27	2016-06-03
1.6 Överarmens arbetsställning - handen i/utanför yttre arbetsområde		2		Förändra arbetsområdet	Maj 2016	FHV/CP	2016-05-27	2016-06-03
1.7 Handledens arbetsställning		1						
1.8 Ben- och fotutrymme samt underlag		2		Förändra arbetsområdet	Maj 2016	FHV/CP	2016-05-27	2016-06-03
2. Arbetsrörelser och repetitivt arbete								
2.1 Armens rörelser (över- och underarm)		0						
2.2 Handledens rörelser		1		Rotera mellan job, förändra arbete	September 2016	konsult	2016-01-25	2017-02-25
2.3 Grepptyp- frekvens		1						
2.4 Kortare återhämtning/variation under arbetet		0						
2.5 Längre återhämtning/variation under arbetet		0						

Handlingsplan - Ett exempel

Action plan based on RAMP II assessment									
Date of assessment: 2023-09-05		Work/Employee load: Work/work task				Department: D1			
Work/Work task: Meat cutting		Site: Gotland				Country: Sweden			
Ordered by:		Formed by:			Date of action plan:		Note:		
Risk factor	Assessment	Score	User comments	Planned actions	When	By whom	Ready (date)	Follow-up	
1. Postures									
1.1 Posture of the head - forwards and to the side		3	Difficult to assess. Check further.	Check hight adjustability of the table					
1.2 Posture of the head - backwards		0							
1.3 Back posture - moderate bending		0							
1.4 Back posture - considerable bending and twisting		0							
1.5 Upper arm posture - hand in or above shoulder height*		0							
1.6 Upper arm posture - hand in or outside the outer work area*		1							
1.7 Wrist posture		1							
1.8 Leg and foot space and surface		0							
2. Work movements and repeated work									
2.1 Movements of the arm (upper and lower arm)*		2		Address in Improvement Group					
2.2 Movements of the wrist*		3		Address in Improvement Group					
2.3 Type of grip - frequency*		4	Risks of lateral epicondylitis	Discuss work technique in Improv. Gr.					
2.4 Shorter recovery/variation during work		4	We assume this.	Address in Improvement Group					
2.5 Longer recovery/variation during work		3	We assume this.	Address in Improvement Group					
2.6 Work with repeated force exertion by the hand or fingers (average case)		12,9		investigate further					
2.6 Work with repeated force exertion by the hand or fingers (worst case)		12,9		investigate further					
3. Lifting work									
3.1 Lifting work (average case)		3,7	1-3 kg. 10 lifts in 1,75 minutes =>1600	investigate alternative with pushig					
3.2 Lifting work (worst case)		3,7	1-3 kg. 10 lifts in 1,75 minutes =>1600	investigate alternative with pushig					

Exempel: Dra ut 800 kg med lastbärare på lagret - Före

Exempel: Dra ut 800 kg med lastbärare på lagret - Efter

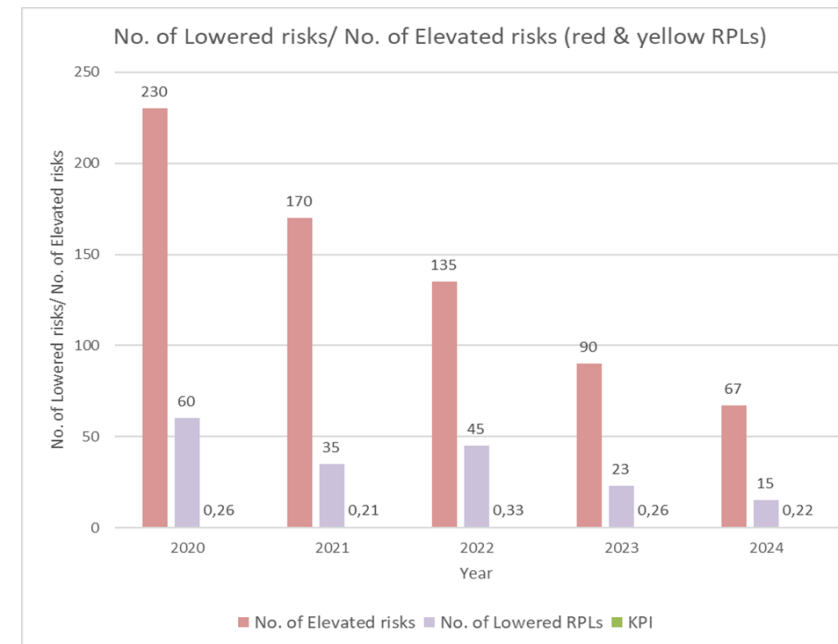
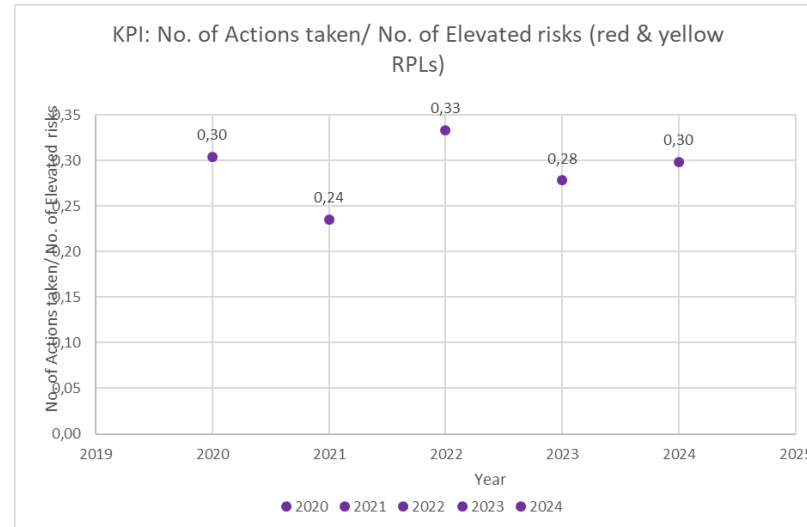
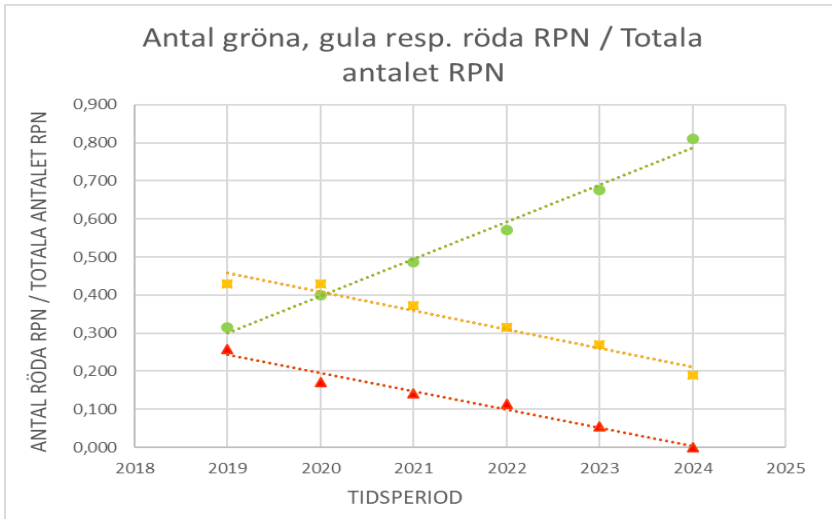

Nyckeltal för uppföljning av effekterna

A. Antalet gröna, gula och röda Risk- och Prioritetsnivåer olika år

B. Antalet arbetsstationer med förhöjd risk där åtgärder vidtagits

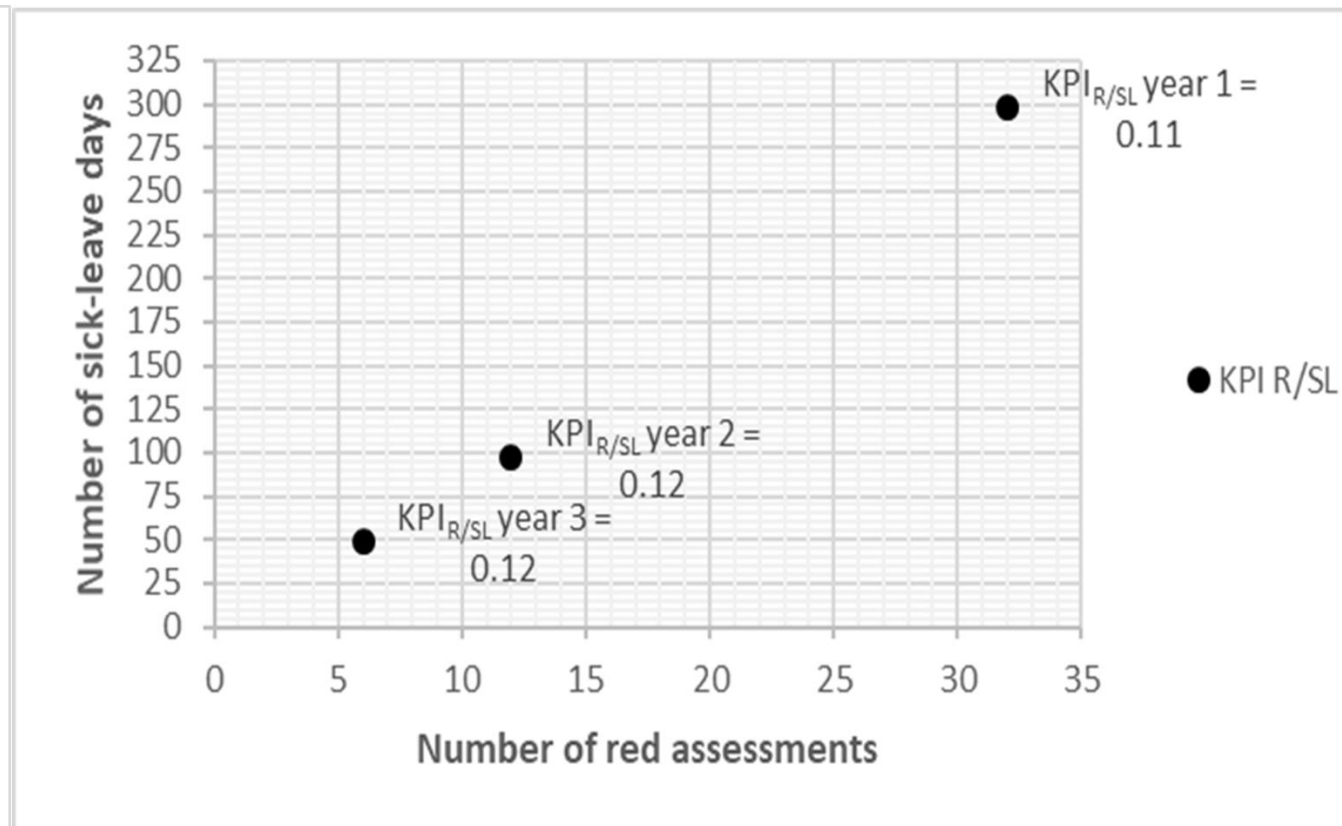
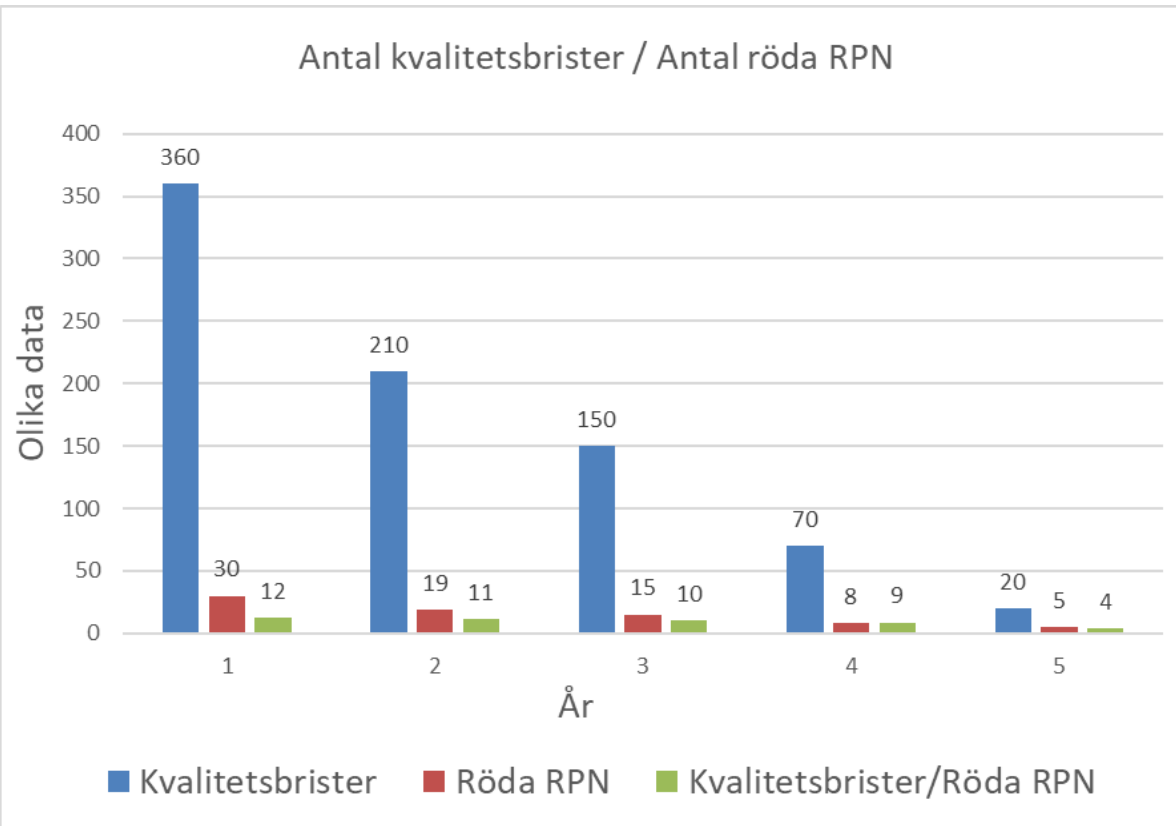
C. Antalet arbetsstationer med förhöjd risk som lett till sänkning av risknivån

Exempel på Nyckeltal i RAMP 2.0

D. Antalet kvalitetsbrister / Antalet röda RPN under ett år på en avdelning

E. Antalet röda RPN / antalet sjukfrånvarodagar under ett år på en avdelning

RAMP-paketet för systematisk riskhantering (fritt tillgängligt via KTH)

RAMP-verktyget

- Screena & bedöma risker
- Stöd för åtgärder, handlingsplaner och uppföljning
- Visa och jämför resultat & Nyckeltal för trender

Webbplatsen (ramp.proj.kth.se)

- Excelprogrammen
- Information

Tre digitala RAMP-kurser

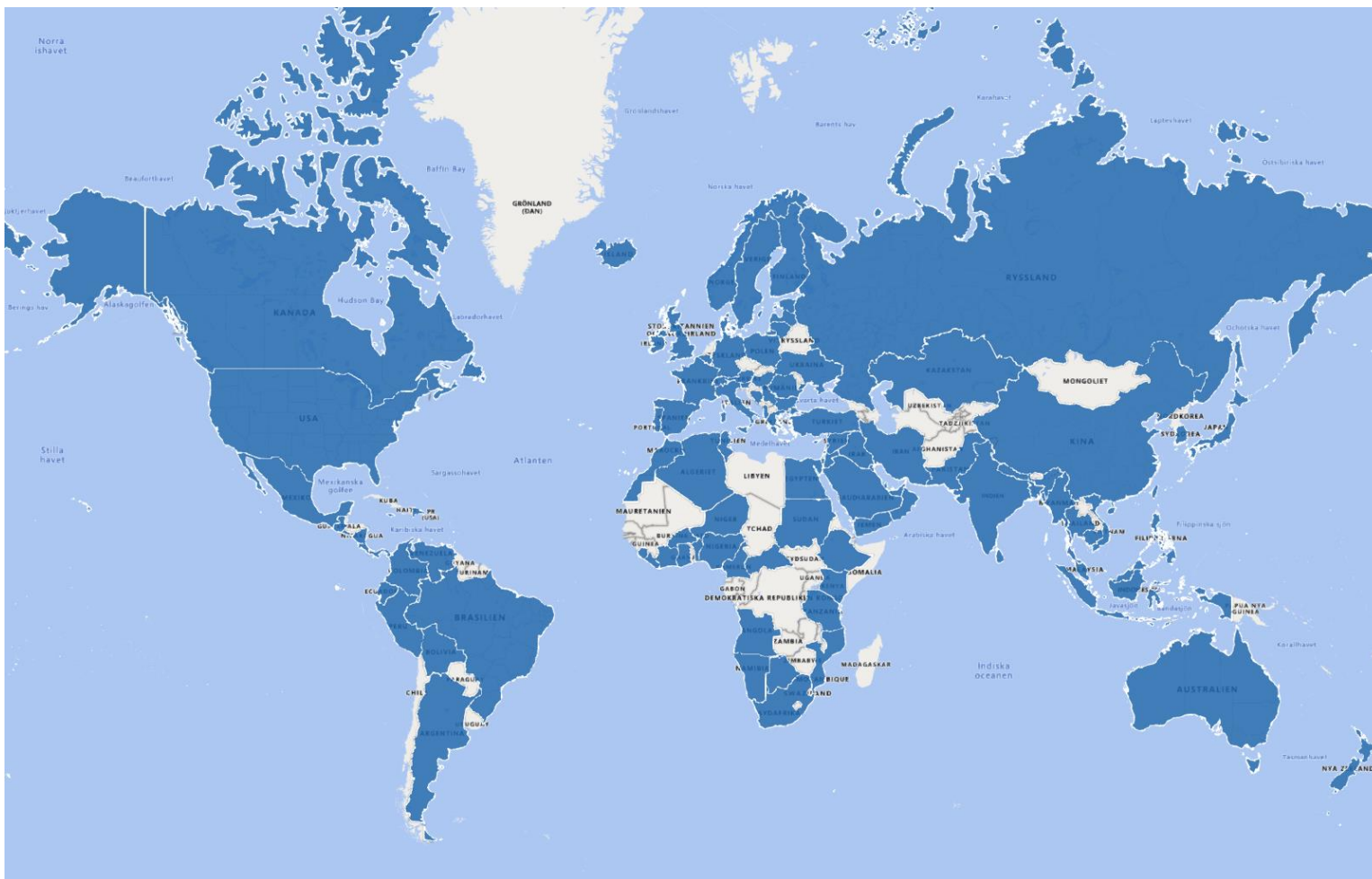
- Öppna för alla
- Autentiska exempel
- Egen studietakt. Ofta går kollegor dem tillsammans

RAMP-verktyget i världen (blåmarkerade länder)

Nedladdat i 114 länder (april 2024 de i blått nedan + Chile)

Hur kan vi bidra till att minska muskuloskeletala besvär?

Finns det mer att göra?

I ett forskningsprojekt följer vi några företags implementering av RAMP-metoden.

Det vi sett är att flera företag har svårigheter med stegen efter riskbedömningar, dvs att prioritera, utveckla, implementera och följa upp förbättringar på ett systematiskt sätt.

"Hur kan vi stötta företag i deras arbete med att få till bättre riskhanteringsprocesser?" är en av frågorna vi diskuterar för tillfället.

Så, ja, det finns mer att göra!

Tack!

ramp.proj.kth.se

Linda Rose, (PhD) Associate Professor

KTH Royal Institute of Technology

School of Technology and Health

Division of Ergonomics

Hälsövägen 11C

141 57 Huddinge

Sweden

E-mail: lrose@kth.se

Phone: + 46 8 790 94 96

afa
FÖRSÄKRING